

Katholieke Scholengemeenschap Etten-Leur
T.a.v. de heer van Heukelum

Gemeente Etten-Leur
Roosendaalseweg 4
4875 AA Etten-Leur
Postbus 10.100
4870 GA Etten-Leur
T : 14 076
E: info@etten-leur.nl
I: www.etten-leur.nl

Kenmerk :
Contactpersoon : Astrid Adriaansen
Doorkiesnummer : (076) 4294
Uw brief van : 26 september 2024
Onderwerp : Adviesaanvraag voorgenomen bestuurlijke fusie

Etten-Leur, 17 december 2024

Geachte heer van Heukelum,

Met deze brief reageren wij op uw schrijven waarin u ons college verzoekt advies uit te brengen over de voorgenomen bestuurlijke fusie van Stichting Katholieke Scholengemeenschap Etten-Leur en omgeving, Stichting Markland College. De drie gemeenten Etten-Leur, Moerdijk en Halderberge hebben samenwerking gezocht om zo te komen tot een gezamenlijk advies. De adviezen worden door de drie gemeenten afzonderlijk aan u aangeboden, daar er in de toelichting op punten sprake is van lokale verschillen.

Advies

Het college van burgemeester en wethouder van de gemeente Etten-Leur adviseert **neutraal** over de voorgenomen bestuurlijke fusie van Stichting Katholieke Scholengemeenschap Etten-Leur en omgeving en Stichting Markland College. Daarbij zouden we wel graag meer inzicht hebben en houden op het gebied van huisvesting.

In het kader van de financiële stromen betreffende onderhoud aan huisvesting van de school, adviseren wij dat deze stromen strikt gescheiden worden beheerd. Op aanvraag kan er altijd transparantie geboden worden over de specifieke toewijzing en besteding van de middelen.

Daarnaast benadrukken wij dat de doordecentralisatie van gemeentelijke verantwoordelijkheden bij de KSE in Etten-Leur enkel ingezet mogen worden voor KSE Etten-Leur. Graag zien we dat u zich blijven inzetten voor een heldere en verantwoorde financiële administratie, die in lijn is met de geldende afspraken en regelgeving.

Tot slot maken wij een voorbehoud ten aanzien van de financiën. Deze mogen niet in het nadeel zijn van de doordecentralisatie/KSE.

Toelichting

Onderstaande toelichting op ons advies is opgebouwd uit zeven aspecten die van belang zijn nader te belichten. Deze zijn gebaseerd op de Leidraad voor advisering bij fusievoornemens in het onderwijs door de gemeenten van VNG gehanteerd (bijlage 1). Hierbij heeft het college ook gekeken naar de financiële en personele consequenties. Ons advies is gestoeld op de door u aangeleverde informatie in uw aanbiedingsbrief en in de fusie-effect-rapportage.

1. Maatschappelijke impact van de voorgenomen bestuurlijke fusie

a. Spreiding en bereikbaarheid van de voorzieningen

Een bestuurlijke fusie heeft alleen betrekking op het juridische construct en niet op het onderwijsconstruct. Het gaat om de rechtspersonen die verantwoordelijk zijn voor het onderwijs. Bij een bestuurlijke fusie gaan beide rechtspersonen op in één gezamenlijke rechtspersoon.

De bestuurlijke fusie heeft geen effect op de spreiding en de omvang van het aantal scholen in de gemeenten Etten-Leur, Halderberge en Moerdijk. Het nieuwe schoolbestuur blijft de scholen en het onderwijsaanbod van de KSE in Etten-Leur en het Markland College in Oudenbosch en Zevenbergen voortzetten.

De beoogde bestuurlijke fusie heeft geen significante gevolgen voor het aanbod en de bereikbaarheid van voorzieningen en faciliteiten in brede zin voor leerlingen en de medewerkers van de scholen.

Oordeel college: Voldoende aannemelijk gemaakt in rapportages.

b. Overwegingen wat betreft huisvesting

Om als bestuur op zowel de interne als de externe ontwikkelingen passend te kunnen acteren dient er een bepaalde mate van kwaliteit en capaciteit in bestuur en ondersteuning beschikbaar te zijn. U noemt hierbij onder andere het expertisegebied 'huisvesting'.

Vanuit een grotere schaalgrootte wordt het mogelijk geacht om minder in te huren en dus meer interne expertise op te bouwen en te borgen voor de scholen. U bent voornemens de taken op gebied van huisvesting centraal te organiseren. De medewerkers van de centrale ondersteuning zijn deskundig en op hun taak berekend. Zij gaan in de uitvoering van hun werkzaamheden actief op zoek naar inbreng vanuit de scholen. Beslissingen ter zake centrale ondersteuning worden centraal genomen en zijn gericht op de behoefte van de door de stichting in standgehouden scholen.

Er worden door de beoogde bestuurlijke fusie geen veranderingen in onderwijslocaties of huisvesting gerealiseerd. Wel geeft u aan dat er betere huisvestingsomstandigheden voor meerdere scholen kunnen worden gerealiseerd.

De door u aangeleverde informatie schept onvoldoende duidelijkheid over de wijze waarop omgegaan zal worden met het onderhoud aan de voorziening (een onderhoudsvoorziening op bestuursniveau of onderhoudsvoorzieningen op schoolniveau).

Oordeel college: Onvoldoende aannemelijk gemaakt in rapportages. Als college adviseren we het volgende:

In het kader van de financiële stromen betreffende onderhoud aan huisvesting van de school, adviseren wij dat deze stromen strikt gescheiden worden beheerd. Op aanvraag kan er altijd transparantie geboden worden over de specifieke toewijzing en besteding van de middelen.

Daarnaast benadrukken wij dat de doordecentralisatie van gemeentelijke verantwoordelijkheden bij de KSE in Etten-Leur enkel ingezet mogen worden voor KSE Etten-Leur. U zal zich blijven inzetten voor een heldere en verantwoorde financiële administratie, die in lijn is met de geldende afspraken en regelgeving.

Tot slot maken wij een voorbehoud ten aanzien van de financiën. Deze mogen niet in het nadeel zijn van de doordecentralisatie/KSE.

c. Consequenties voor de lokaal educatieve agenda en lokaal beleid.

De drie gemeenten Etten-Leur, Halderberge en Moerdijk hebben ieder hun Lokale Educatieve Agenda (LEA) met stuurgroep en werkgroepen met eigen lokale onderwerpen. Het nieuwe bestuur zal aan alle drie de LEA's moeten blijven participeren. Wij verwachten daarnaast dat uw deelname aan drie verschillende LEA's kan bijdragen aan een positieve kruisbestuiving tussen het beleid op de drie verschillende scholen en daarnaast op andere scholen binnen de gemeenten Etten-Leur, Moerdijk en Halderberge.

Oordeel college: Positief effect voldoende aannemelijk gemaakt in rapportages.

2. Consequenties van de voorgenomen bestuurlijke fusie voor de keuzemogelijkheden, in het bijzonder voor een reëel alternatief in de gemeente of relevant groter voedingsgebied.

Met de bestuurlijke fusie van de stichting KSE en stichting Markland College wordt het huidige onderwijsaanbod gegarandeerd. Na de realisatie van de bestuurlijke fusie blijven de huidige katholieke grondslag, de identiteit en de pedagogisch-didactische aanpak van zowel de KSE als beide Marklandscholen hetzelfde. Hiermee hebben leerlingen en ouders in het voedingsgebied van de drie scholen ook na de bestuurlijke fusie dezelfde mogelijkheden om ten aanzien van hun onderwijsbehoeften een passende schoolkeuze te maken.

De bestuurlijke fusie heeft geen effect op de spreiding en de omvang van het aantal scholen in de gemeenten Etten-Leur, Halderberge en Moerdijk. Het nieuwe schoolbestuur blijft de scholen en het onderwijsaanbod van de KSE en het Markland College Oudenbosch en Markland College Zevenbergen voortzetten. De keuzevrijheid van ouders wordt in theorie binnen de stichting iets groter, maar blijft gelijk binnen de eigen woonplaats.

Oordeel college: Voldoende aannemelijk gemaakt in rapportages.

3. Consequenties voor het openbaar onderwijs in het licht van de aspecten hiervoor en vanuit de verantwoordelijkheid van de gemeente om voldoende openbaar onderwijs aan te bieden. Door de huidige inrichting van de bestuurlijke fusie blijft de denominatieve grondslag van de betrokken scholen gelijk. Het katholieke karakter van de scholen blijft daarmee geborgd. Hiermee wordt ook na de bestuurlijke fusie voorzien in het rooms-katholieke onderwijs in de gemeenten Etten-Leur, Halderberge en Moerdijk. Tevens blijft het huidige pedagogisch-didactische onderwijsconcept waarmee de scholen vormgeven aan het onderwijs gehandhaafd. Ook is er door de bestuurlijke fusie geen sprake van veranderingen in het onderwijsaanbod van de scholen (vakken, profielen).

Oordeel college: Niet van toepassing

4. De effecten van de voorgenomen fusie in het perspectief van regionale planvorming, bijvoorbeeld om de negatieve gevolgen van demografische ontwikkelingen (ook wel krimp) tegen te gaan. Hoewel de scholen gelegen zijn in een regio waar sprake is van een demografische daling van het aantal leerlingen, is dit op deze scholen niet zichtbaar. Tot op heden weten ze voldoende leerlingen aan te trekken om in omvang min of meer stabiel te blijven. Op termijn, zo wordt uit verschillende prognosemodellen wel duidelijk, is het zeer aannemelijk dat beide scholen met een daling van het leerlingenaantal te maken zullen krijgen (zie bijlage 1). Voor de KSE worden er in de periode tot en met 2035 tussen de 116 (-4,8%) en 182 (-7,5%) minder leerlingen voorspeld. Voor het Markland College worden er in de periode tot en met 2035 tussen de 251 (-9,7%) en 344 (-13,5%) minder leerlingen voorspeld. De scholen hebben tot op heden nog geen gevolgen van de demografische daling van het aantal leerlingen ervaren.

Het is zeer aannemelijk dat dit in een bepaalde vorm de komende jaren wel het geval zal zijn. Logisch is dat de organisatieomvang meebeweegt met het aantal leerlingen. Voor besturen met een relatief kleine ondersteunende dienst ligt de bestuurlijke focus vooral op het vaststellen van de kaders en toetsing van het beleid. Het bestuurlijk vermogen om met voldoende aandacht, tijd en kwaliteit op strategisch niveau toekomstgericht te sturen, is beperkt. Geconstateerd wordt dat de stafondersteuning (bij beide besturen) momenteel qua formatie op een absoluut minimum zit. Dit leidt dus tot een dilemma.

Het meekrimpen van de staf (bij dalende leerlingenaantallen) wordt in deze situatie immers als niet verantwoord gezien. Wanneer wordt vastgehouden aan het huidige volume ontstaat er echter wel het ongewenste effect dat er relatief meer geld naar 'overhead' en niet naar het onderwijsproces gaat.

Oordeel college: Voldoende aannemelijk gemaakt in rapportages.

5. Consequenties van de voorgenomen fusie voor de (bestuurlijke)verhoudingen tussen onderwijsaanbieders in de gemeente of relevant groter voedingsgebied. Hierbij kan in het bijzonder worden ingegaan op de balans in belangrijke (bestuurlijke) overleggrems binnen die gemeente(n).

Het is van groot belang dat de voorgenomen fusie geen negatieve gevolgen heeft voor de (bestuurlijke) verhoudingen tussen de onderwijsaanbieders in de gemeente of het relevante grotere voedingsgebied. In dit kader willen wij benadrukken dat de balans in belangrijke bestuurlijke overleggrems binnen de gemeente zorgvuldig behouden dient te blijven. Het is essentieel dat de verschillende onderwijsinstellingen en betrokken partijen gelijkwaardig kunnen blijven deelnemen aan besluitvormingsprocessen en dat de samenwerking tussen de verschillende aanbieders wordt versterkt, zonder dat de fusie leidt tot een verstoring van bestaande verhoudingen of besluitvormingsstructuren. Een evenwichtige vertegenwoordiging en samenwerking is cruciaal voor het goed functioneren van de onderwijsstructuur in de regio.

In het Samenwerkingsverband VO Roosendaal e.o. werken schoolbesturen samen met VO-scholen die gelegen zijn in o.a. de gemeenten Roosendaal, Halderberge (Markland College Oudenbosch) en Moerdijk (Markland College Zevenbergen), om leerlingen die het nodig hebben extra ondersteuning te bieden. In het Regionaal Samenwerkingsverband VO Breda e.o. werken schoolbesturen samen met VO-scholen die gelegen zijn in o.a. de gemeenten Breda, Etten-Leur (KSE), Baarle-Nassau, Zundert, Raamsdonksveer, Oosterhout en Drimmelen, om leerlingen die het nodig hebben extra ondersteuning te bieden. Door de bestuurlijke fusie zal het nieuwe gefuseerde bestuur blijven participeren in beide samenwerkingsverbanden en dus ook met de huidige drie gemeenten dienen te blijven overleggen.

Oordeel college: Onvoldoende belicht in rapportages. Wel voldoende aannemelijk.

6. Het externe draagvlak voor de voorgenomen fusie; is er naar het oordeel van de gemeente voldoende gedaan om dit draagvlak te organiseren, onderscheidenlijk te onderbouwen bij belangrijke stakeholders van de school of het schoolbestuur? Denk bijvoorbeeld aan het draagvlak bij de aan de school verbonden buitenschoolse opvang, regionale zorginstellingen, een ambulante dienst of andere onderwijs-aanbieders.

Het advies van de drie colleges van de drie gemeenten zal toegevoegd worden aan de Fusie Effect rapportage. Voordat beide besturen een fusiebesluit nemen en aan de (G) MR-en gevraagd wordt om in te stemmen, dient nog een ouderraadpleging plaats te vinden onder de ouders van KSE en Markland College. De uitkomsten van de ouderraadpleging worden door de (G)MR-en meegenomen in hun besluitvorming. De medezeggenschapsraad van de

KSE en de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad van het Markland College hebben instemmingsrecht ten aanzien van het (voorgenomen) besluit tot bestuurlijke fusie en het vaststellen van de Fusie Effect Rapportage. Daarna kunnen beide huidige besturen definitief het bestuurlijke fusiebesluit nemen. De intentie is om in de periode 1 januari 2025 tot 1 januari 2026 bestuurlijk te fuseren

Vanaf de aanvang van het proces van het verkennen van bestuurlijke samenwerking is de medezeggenschap, in de reguliere overleggen periodiek geïnformeerd over de voortgang en betrokken bij specifieke onderdelen. Personeel, ouders en leerlingen zijn periodiek geïnformeerd over de voortgang van de verkenning van bestuurlijke samenwerking tot het voornemen tot een bestuurlijke fusie. Middelen die daarvoor zijn ingezet zijn onder andere updates in reguliere nieuwsbrieven, een specifiek op dit onderwerp gerichte brief naar alle personeelsleden, inloopbijeenkomsten en het beschikbaar stellen van een vraag & antwoord-document (Q&A). Zowel personeel als ouders als leerlingen zijn vertegenwoordigd in de medezeggenschapsorganen.

Oordeel college: Voldoende aannemelijk gemaakt dat het draagvlak bij de medezeggenschapsraad, personeel, ouders en leerlingen is bevraagd.

Wij adviseren u aanvullend het draagvlak breder uit te vragen bij overige relevante partners.

7. De historische context waarbinnen het betreffende onderwijs tot stand kwam in de gemeente kan een bijzonder inzicht geven in de motieven voor een voorgenomen fusie. Zo is het bijvoorbeeld denkbaar dat door een plaatselijk bestuur een bijzondere of openbare school is gesticht, terwijl het draagvlak voor de school inmiddels is verdwenen of is toegenomen. Dit kan consequenties hebben voor de voorspellingen over de continuïteit van de school.

Hoewel de historische context waarin het betreffende onderwijs in de gemeente tot stand kwam waardevolle inzichten kan bieden, heeft deze geen nieuw perspectief gegeven op de motieven voor de voorgenomen fusie.

Oordeel college: Voldoende aannemelijk gemaakt in rapportages.

Tot slot

Wij verwachten u met dit advies, inclusief toelichting, tijdig en volledig antwoord te hebben gegeven op uw verzoek.

Heeft u nog vragen over deze brief, stel ze gerust. U kunt hiervoor bellen met Astrid Adriaansen via (076) 502 42 94. Mailen kan ook, astrid.adriaansen@etten-leur.nl.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders,

Drs. C. (Cor) Smits
Gemeentesecretaris

Drs. M.C. (Marina) Starmans-Gelijns
Burgemeester